

EKLEZJALNOŚĆ WSPÓLNOTY PRZYJACIELE OBLUBIEŃCA

Streszczenie

Okres po Soborze Watykańskim II to czas intensywnego rozwoju nowych, spontanicznych zrzeżeń w łonie Kościoła, a także odważniejszej działalności świeckich. Taka sytuacja ma swoje pozytywne i negatywne konsekwencje. Z jednej strony daje większe możliwości ewangelizacji i rozwoju, z drugiej generuje wiele wątpliwości związanych z eklezjalnością nowych wspólnot oraz bezpieczeństwem ludzi w nich się formujących. Z pomocą w znalezieniu odpowiedzi na pojawiające się pytania i trudności przychodzi adhortacja *Christifideles laici*. Zawarte w niej kryteria eklezjalności dają narzędzia do zrozumienia i badania nowego znaku czasu.

W niniejszym artykule pokrótce została zarysowana problematyka zrzeżeń w Kościele oraz przedstawiona sylwetka młodej, założonej w 2010 r., prężnie rozwijającej się wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca. Następnie, na podstawie kryteriów eklezjalności zawartych we wspomnianej adhortacji oraz materiałów formacyjnych i Statutu wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca, przeprowadzone zostało badanie, które miało odpowiedzieć na pytania, na ile wspólnota spełnia kryteria eklezjalności oraz jakie są jej perspektywy rozwoju, aby lepiej realizowała swój cel.

Słowa kluczowe: zrzeczenia religijne, wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, eklezjalność wspólnot, kryteria eklezjalności, adhortacja *Christifideles laici*, misyjna natura Kościoła.

WPROWADZENIE

Zrzeszanie się katolików świeckich w różne wspólnoty, małe grupy, ruchy czy stowarzyszenia jest naturalnym sposobem funkcjonowania Kościoła. Człowiek jest z natury stworzeniem społecznym. Dlatego zrzeszając się, realizuje potrzebę poszerzania zakresu i skuteczności swojego działania. Dodatkowo w grupie czuje się silniejszy, gdy napotyka zsekularyzowany świat i inne przeciwności, które mogą utrudniać chrześcijański sposób myślenia i działania. Prawo do zrzeszania się katolików świeckich, do zakładania, kierowania i wstępowania do już istniejących zrzeżeń wynika więc zarówno z samej natury człowieka, jak i z natury Kościoła-wspólnoty, z przyjętego chrztu świętego i jako takie jest zagwarantowane przez *Kodeks prawa kanonicznego* (kan. 215). Każdy ochrzczony jest wezwany do

* Ks. mgr lic. Mariusz Maluszczyk – prezbiter diecezji świdnickiej; magister teologii (PWT 2017), licencjat teologii pastoralnej (KUL 2022), obecnie uczestnik Specjalistycznego Kursu Teologicznego KUL; e-mail: mariuszmaluszczyk@gmail.com.

aktywnego udziału w komunii i misji Kościoła¹. Jednak aby różne formy zrzeżeń były bezpieczne dla zrzeszających się w nich katolików świeckich, konieczne jest sprawowanie nad nimi pieczy oraz rozeznawanie drogi ich rozwoju.

Niniejszy artykuł jest próbą ukazania eklezjalności wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca. W tym celu najpierw omówiony zostanie dynamiczny rozwój zrzeżeń religijnych po Soborze Watykańskim II, co traktowane jest jako znak czasu. Następnie zaprezentowana zostanie wspólnota Przyjaciele Oblubieńca. Na koniec przebadane zostaną materiały formacyjne pod kątem ich zgodności z kryteriami eklezjalności zawartymi w adhortacji *Christifideles laici*.

1. ZRZESZENIA W KOŚCIELE KATOLICKIM

Po Soborze Watykańskim II rozpoczął się okres intensywnego rozkwitu i rozwoju nowych ruchów i stowarzyszeń katolików świeckich. Wiązało się to zarówno z dowartościowaniem przez ojców soborowych roli świeckich w Kościele, jak i z ożywieniem charyzmatycznym, które stało się doświadczeniem kościołów zielonoświątkowych i Kościoła katolickiego². W 1984 r. ówczesny prefekt Kongregacji Nauki Wiary, późniejszy papież Benedykt XVI, w rozmowie z Vittorio Messori zauważył, że czas posoborowy był czasem bardzo trudnym ze względu na nieodpowiedzialną recepcję Soboru w życiu i działalności Kościoła. Konsekwencją tego były m.in. odstępstwa od wiary i spłylenie nauczania, a także przesunięcie akcentu z Chrystusa na człowieka oraz świat. Ludzie Kościoła zaczęli doświadczać pustki, życia w świecie bez Boga, bez *sacrum* oraz płycizny wiary. To negatywne doświadczenie dało podwaliny do poszukiwania głębi i świętości. Osoby świeckie z jednej strony zderzały się ze wspomnianym kryzysem Kościoła zachodniego, a z drugiej Kościół otrzymał impuls do działania przez doświadczenie ożywienia charyzmatycznego, pragnienie głębi i prostoty wiary. Taki był początek nowych, spontanicznych, niezaprojektowanych odgórnie wspólnot rozwijających się w łonie Kościoła katolickiego³. Ciągłe powstające, żywe, pełne zapału ewangelizacyjnego grupy, stowarzyszenia, ruchy i wspólnoty reprezentujące nową jakość i różnorodność form stały się wielką nadzieją dla Kościoła. Jest to znak czasu wskazujący na nową epokę zrzeżeń laikatu⁴.

Rozeznając ten znak czasu, Kościół zauważył potrzebę stworzenia narzędzia dającego możliwość obiektywnego badania wspólnot i grup katolickich. Celem

¹ Jan Paweł II, *Christifideles Laici. Posynodalna adhortacja apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II*, Wrocław 1999 [dalej: ChL], nr 29.

² M. Chmielewski, *Kryteria eklezjalności współczesnych zrzeżeń chrześcijańskich* [w:] *Maryja i Kościół*, red. J. Miczyński, Lublin 2018, s. 145.

³ V. Messori, *Raport o stanie wiary*, tłum. Z. Oryszyn, Marki 2005, s. 35-40.

⁴ J. Kułaczkowski, *Kryteria eklezjalności zrzeżeń religijnych*, „*Studia Elbląskie*” 9 (2008), s. 153; zob. M. Łaszczuk, *Zagrożenia i szanse rozwoju stowarzyszeń i ruchów religijnych w Kościele*, „*Roczniki Teologiczne*” 1991-1992, z. 6, s. 249-254.

kryteriów eklezjalności wspólnot nie jest ograniczenie możliwości zrzeszania się katolików świeckich czy „gaszenie ducha”, ale ocena pozwalająca zadbać o bezpieczeństwo komunii i misji Kościoła oraz oddzielanie, porządkowanie i korygowanie tego, co komunii przeciwne. Jeżeli eklezjalność oznacza zbiór cech i właściwości, których obecność jest konieczna dla urzeczywistnienia się Kościoła, gdyż wynika z Jego istoty, to konieczne jest ich jasne określenie⁵. Takim narzędziem są sformułowane kryteria charakteru kościelnego zrzeszeń laikatu w posynodalnej adhortacji apostołskiej *Christifideles laici*, wydanej 20 lat po Soborze.

2. PREZENTACJA WSPÓLNOTY PRZYJACIELE OBLUBIEŃCA

Okres rozwoju nowych wspólnot w Kościele wcale się nie skończył, lecz trwa nadal i wydaje się, że jeszcze bardziej przyspiesza w czasach społeczeństwa pluralistycznego. Jedną z takich nowo powstałych jest wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, która rozpoczęła swoją działalność w Lublinie w 2011 r. U jej początków stoi zjednoczenie trzech zrzeszeń katolickich, współpracujących już wcześniej w dziele ewangelizacji. Grupy te podjęły decyzję o połączeniu, potwierdzając ją przyjęciem jednej nazwy: Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, a wraz z nią jednej tożsamości, charyzmatu, formacji, reguły i jednego zarządu. Jest to wspólnota katolicka czerpiąca z doświadczenia Szkoły Nowej Ewangelizacji z Lublina, doświadczenia charyzmatycznego Odnowy w Duchu Świętym z Ożarowa Mazowieckiego oraz dziedzictwa charyzmatu zgromadzenia księży Pallotynów, dzięki posłudze ks. Krzysztofa Kralki SAC⁶. Obecnie, po 11 latach od założenia pierwszej wspólnoty, liczy 10 prowincji składających się z 29 regionów zbudowanych z około 140 wspólnot, w których formuje się około 8 tys. członków⁷.

Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca ma charakter formacyjno-ewangelizacyjny i gromadzi w swoich strukturach osoby dorosłe wszystkich stanów Kościoła. W ten sposób realizowane jest pragnienie św. Wincentego Pallottiego, który właśnie tak wyobrażał sobie działalność Kościoła. Kościół ewangelizujący to ten, w którym jest ścisła współpraca między osobami świeckimi, duchownymi i konsekrowanymi w dziele głoszenia Dobrej Nowiny. Dla realizacji tej misji wspólnota podejmuje dwa podstawowe działania: prowadzi do osobistego wzrostu w wierze ku Chrystusowi oraz formuje postawę umiejętnego dzielenia się wiarą w codzienności, aby każdy z jej członków stawał się żywą Ewangelią⁸. Realizacja tego celu jest możliwa dzięki trwaniu we wspólnocie osadzonej w parafii oraz indywidualnej

⁵ J. Kułaczkowski, *Kryteria eklezjalności zrzeszeń religijnych*, art. cyt., s. 153-154.

⁶ Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca ad experimentum 2020-2025*, Warszawa 2020, s. 13-14.

⁷ *Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca – struktura*, <<https://przyjacieleoblubienca.pl/struktura>> [dostęp: 3.06.2022].

⁸ Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty...*, dz. cyt., s. 15-16.

formacji, opierającej się o opracowane i oficjalnie wydane materiały zakorzenione w słowie Bożym, Tradycji Kościoła oraz w jego aktualnym życiu⁹.

Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca wpisuje się w energicznie rozwijające się grupy posoborowe związane z nową ewangelizacją, która przybiera konkretne ramy i system formacji. Biorąc zatem pod uwagę nadzieje, ale i wątpliwości związane z powstawaniem nowych, katolickich wspólnot kościelnych, warto zadać pytanie o jej eklezjalność.

3. REALIZACJA KRYTERIÓW EKLEZJALNOŚCI WE WSPÓLNOCIE PRZYJACIELE OBLUBIEŃCA

Podjmując próbę zbadania kościelnego charakteru omawianej wspólnoty, należy poddać analizie wydane i dostępne podręczniki formacyjne tzw. formacji podstawowej¹⁰ oraz *Statut wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca ad experimentum*. Kryteria eklezjalności zostaną zaczerpnięte z adhortacji *Christifideles laici* papieża Jana Pawła II. Zostały one połączone w trzy grupy: 1) kryteria wynikające z eklezjologii komunii; 2) kryteria wynikające z misyjnej natury Kościoła; 3) kryteria zgodności teorii z praktyką¹¹.

Pierwsze dwa kryteria skupiają się na teorii i założeniach, które muszą być spełnione, aby wspólnota mogła nazywać się kościelną. W pierwszej grupie należy zbadać:

- 1) czy naczelnym celem zrzeszenia jest prowadzenie do świętości;
- 2) czy zrzeszenie jest miejscem budowania jedności w wyznawaniu wiary katolickiej;
- 3) czy zrzeszenie prowadzi do budowania trwałej i autentycznej komunii z hierarchią oraz innymi zrzeszeniami kościelnymi.

Druga grupa kryteriów prowadzi do zbadania:

- 1) czy zrzeszenie jest wychylone w stronę szeroko rozumianej ewangelizacji, będącej celem apostołskim Kościoła;
- 2) czy zrzeszenie formuje członków do przenikania Ewangelią świata;

⁹ Ł. Żaba, *Sesja formacyjna. Historia powstania Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca*, <<https://www.youtube.com/watch?v=SMCrzllCdA&t=110s>> [dostęp: 3.06.2022].

¹⁰ Do 2020 r. zostało wydanych 13 podręczników formacji podstawowej: *Seminarium odnowy wiary; Szkoła modlitwy; Szkoła modlitwy indywidualnej; Studium Ewangelii św. Marka; Szkoła człowieczeństwa; Szkoła relacji; Szkoła życia we wspólnocie; Szkoła walki duchowej; Jan Chrzciciel – Przyjaciel Oblubieńca; Dwie drogi; 7 grzechów głównych; Seminarium uzdrowienia wewnętrznego; Maryja – Ikona Kościoła*. Osiem kolejnych podręczników można zakwalifikować do tzw. formacji dodatkowej lub wakacyjnej. Wspomniane materiały nie zostały uwzględnione w niniejszym artykule.

¹¹ W. Przygoda, *Apostolstwo świeckich* [w:] *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, W. Przygoda, M. Fiałkowski, Lublin 2006, s. 75; zob. W. Śmigiel, *Eklezjalność zrzeszeń religijnych*, Pelplin 2015, s. 64-78; B. Drożdż, *Zrzeszenia religijne miejscem urzeczywistniania się Kościoła* [w:] *Teologia pastoralna fundamentalna*, t. 1, red. R. Kamiński, Lublin 2000, s. 165-167.

3) czy zrzeczenie prowadzi do wypracowania w członkach postawy czynnej miłości względem bliźnich.

Wymienione kryteria koncentrują się na teorii wychylonej w stronę praktyki. Ostatnia grupa skupia się na faktycznym efekcie, jakie przynosi zrzeczenie. Wynika z tego, że należałoby przyjrzeć się członkom wspólnoty pod kątem tego, czy formacja wydaje owoce w ich codziennym życiu, jakie wykazują postawy wiary i czy podejmują działania mające na celu przenikanie świata Ewangelią. W tym zadaniu konieczne byłoby przeprowadzenie badań empirycznych przy pomocy metod socjologicznych. Z racji teoretycznego charakteru tego artykułu wspomniane badania nie zostały przeprowadzone. Dlatego odpowiedź zostanie ograniczona do pytań zawartych w pierwszych dwóch grupach kryteriów.

3.1. REALIZACJA KRYTERIÓW WYNIKAJĄCYCH Z EKLEZJOLOGII KOMUNII WE WSPÓLNOCIE PRZYJACIELE OBLUBIEŃCA

W adhortacji posynodalnej *Christifideles laici* Jan Paweł II wskazuje, że prawdziwie kościelna wspólnota katolicka jest narzędziem formującym do świętości poszczególnych członków i wspomagającym realizowanie świętości w życiu codziennym¹². Jest środowiskiem, w którym człowiek na nowo odkrywa Boga, drugiego człowieka oraz siebie – swoją godność, powołanie i miłość. Przez modlitwę indywidualną, wspólnotową, przez medytację słowa Bożego, pełne – o ile jest to możliwe – uczestnictwo w sakramentach, pogłębianie pobożności maryjnej oraz nawiązywanie głębokich relacji z innymi zawiązuje się między uczestnikami rzeczywista *communio*. Wspólnota staje się także środowiskiem wiary, w którym możliwe jest odkrywanie własnej tożsamości, podejmowanie decyzji o nawróceniu, składanie świadectwa i osiągnięcie dojrzałości w wierze¹³.

Aby stworzenie komunii osób było możliwe, najpierw konieczne jest świadome wejście na drogę prowadzącą do świętości, czyli drogę świadomego przeżycia inicjacji chrześcijańskiej. Nie jest to możliwe bez osobistego spotkania z Chrystusem, które nadaje życiu zupełnie nowy wymiar. Dopiero po nim mogą zapaść decyzje dotyczące przyjęcia zasad i wartości ewangelicznych, które prowadzą do nawrócenia. Taka motywacja będzie dawała wewnętrzną radość płynącą z wolności i uwalniała od smutku zrodzonego z przymusu. Rozumiany w ten sposób proces inicjacji będzie w konsekwencji prowadził do pojednania z Bogiem oraz ludźmi¹⁴.

Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca wprowadza chrześcijan w proces świadomej inicjacji, wykorzystując tradycyjne metody, często podane w nowych, przemysłanych formułach. W *Statucie* pojawia się następujące wskazanie:

¹² ChL, nr 30; zob. J. Ratzinger – Benedykt XVI, *Nowe porywy Ducha. Ruchy odnowy w Kościele*, Kielce 2006, s. 49.

¹³ J. Kułaczkowski, *Kryteria eklezjalności zrzeczeń religijnych*, art. cyt., s. 155.

¹⁴ J.K. Miczyński, *Odmłodzenie communio Kościoła przez dary Ducha*, „Roczniki Teologiczne” 2018, z. 5, s. 25-26.

[...] wzrastanie w świętości poszczególnych członków Wspólnoty dokonuje się poprzez wspólną modlitwę, formację, służbę, świadectwo codziennego życia oraz prowadzone przez nią dzieła ewangelizacyjne¹⁵.

Podstawowym narzędziem wykorzystywanym od samego początku formacji jest głoszenie na różne sposoby kerygmatu. Jest to narzędzie oceniane przez Kościół jako jedyne mogące wprowadzić człowieka w proces inicjacji chrześcijańskiej, stąd powinno być ono obecne we wszystkich działaniach podejmowanych przez Kościół¹⁶. Tak też się dzieje we wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca. Rozpoczęcie procesu formacji i pierwszy etap wejścia do wspólnoty jest związany z Seminarium Odnowy Wiary (SOW)¹⁷. Podczas SOW uczestnicy, nie będąc jeszcze formalnie członkami wspólnoty, przechodzą przez proces ewangelizacji. Na tym etapie mocno podkreśla się indywidualną i osobową relację z Bogiem „ja – Ty” oraz wolność człowieka w podejmowanych decyzjach. Obok głoszonego kerygmatu, z racji obecności na spotkaniach najczęściej osób ochrzczonych, zachęca się do korzystania z sakramentu pokuty i pojednania (temat o grzechu i zbawieniu) oraz Eucharystii (temat o zbawieniu i panowaniu Chrystusa). Członkowie rozpoczynają swój wzrost w wierze już poprzez usystematyzowaną, pogłębianą modlitwę słowem Bożym oraz rozważania przygotowane w podręczniku do SOW.

Celem SOW, jak czytamy w podręczniku formacyjnym, jest odbudowanie lub utwierdzenie relacji z Bogiem na różnych etapach rozwoju wiary oraz rozpalenie serca do podjęcia świadomego, chrześcijańskiego życia w codzienności¹⁸. Zakończenie SOW jest połączone z możliwością wejścia do powstającej wspólnoty, w której doświadczenie kerygmatu będzie systematycznie pogłębiane i uzupełniane o katechezę oraz mistagogię. We wszystkich podręcznikach formacyjnych kerygmat „przenika” zarówno treści katechetyczne, mistagogiczne, jak i dotyczące formacji ludzkiej.

Proces formacji we wspólnocie od pierwszego jej etapu zakłada odkrywanie podstawowych prawd i umiejętności, jak np. modlitwa (w podręczniku *Szkoła modlitwy* i *Szkoła modlitwy indywidualnej*). Uczestnicy poznają modlitwę jako przestrzeń osobistego spotkania z Bogiem i upodabniania się do Chrystusa. Są prowadzeni do odkrycia jej istoty, rodzajów i rozwoju. Uświadamiane są im również możliwe przeszkody i konieczność podejmowania walki. To także jeden z pierwszych momentów, w których uczestnicy odkrywają głębię Eucharystii i uczą się

¹⁵ Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty...*, dz. cyt., s. 16.

¹⁶ V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, *Aparecida, dokument końcowy: Jesteśmy uczniami i misjonarzami Jezusa Chrystusa, aby nasze narody miały w Nim życie*, tłum. K. Zabawa, K. Łukoszczyk, Gubin 2014, nr 278.

¹⁷ Często wejście do wspólnoty jest poprzedzone przeżyciem kursu Nowe Życie lub ewangelizacją indywidualną. Cele tych dwóch wymienionych inicjatyw są tożsame z celem SOW.

¹⁸ *Seminarium Odnowy Wiary*, red. M. Zborowski, Ząbki 2017, s. 9.

przeżywać ją świadomie¹⁹. Członkowie wspólnoty doświadczają również, jak można rewidować swoje życie w rachunku sumienia i jaki wpływ na ich codzienność ma modlitwa²⁰.

Po ogólnym wprowadzeniu do modlitwy uczestnicy odkrywają i pogłębiają szczególnie ważną w charyzmacie wspólnoty formę modlitwy słowem Bożym. Celem tej części formacji jest stworzenie przestrzeni do poznawania słowa Bożego, odczytywania i odnoszenia go do swojego życia. Na tym etapie członek wspólnoty odkrywa spotkanie ze słowem Bożym jako narzędziem, którym Bóg posługuje się, aby przemienić codzienne życie swojego ucznia²¹.

Wzrastanie w komunii zakłada zatem pogłębianie komunii z Bogiem, które w naturalny sposób prowadzi do pogłębiania komunii z drugim człowiekiem, oraz odkrywanie własnej tożsamości. Niezwykle ważna obok formacji duchowej jest zatem formacja ludzka. O tym aspekcie formacji do świętości pisze papież Jan Paweł II w *Pastores dabo vobis*:

Świętym może zostać tylko człowiek. Droga do świętości zaczyna się więc od formacji ludzkiej, która stanowi naturalny fundament formacji chrześcijańskiej²².

Formacja ludzka przemienia sposób myślenia, otwierając nowe przestrzenie formacji duchowej, która z kolei daje motywację do pogłębiania formacji ludzkiej. Te dwa aspekty są ze sobą ściśle i nierozdzielnie związane. Każde ich rozdzielenie będzie skutkowało upośledzeniem relacji do Boga, drugiego człowieka i samego siebie. Dlatego też na drodze formowania do świętości uczestnicy w świetle słowa Bożego odkrywają prawdę o człowieku i są zaproszeni do kształtowania osobowości zgodnie z Prawdą, jaką przynosi Chrystus, który odkupił człowieka za cenę własnej krwi²³. Natomiast odkrywając swoją niezbywalną wartość oraz wartość drugiego człowieka, rewidują sposoby budowania i podtrzymywania relacji. Uczestnicy odkrywają sztukę komunikacji, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z trudnymi relacjami, przeżywania przyjaźni, miłości i jej okazywania aż do przeżywania dojrzałych relacji w rodzinie, pracy oraz we wspólnocie²⁴.

Głębokie i ofiarne wejście w ten proces nie ogranicza formacji katolika do trwającego kilka godzin spotkania wspólnotowego czy niedzielnej Eucharystii, ale pozwala odkryć codzienność jako miejsce działania Boga, w którym Bóg formuje człowieka przez wydarzenia, relacje i napotkane osoby. To codzienność, w której katolik staje przed konkretnymi wyborami, staje się miejscem weryfikacji formacji.

¹⁹ *Szkoła modlitwy*, red. K. Kralka, M. Zborowski, Ząbki 2017, s. 7-12.

²⁰ A. Golba, P. Spyra, *Szkoła modlitwy osobistej*, Ząbki 2021, s. 14-15.

²¹ *Studium Ewangelii św. Marka*, red. M. Zborowski, Ząbki 2017, s. 7.

²² Jan Paweł II, *Pastores dabo vobis. Posynodalna adhortacja apostolska do biskupów, do duchowieństwa i do wiernych o formacji kapłanów we współczesnym świecie*, Wrocław 1995, nr 43.

²³ *Szkoła człowieczeństwa*, red. A. Golba, Ząbki 2018, s. 10.

²⁴ A. Golba, *Szkoła relacji*, Ząbki 2019, s. 7-14.

Wydarzenia, podjęte decyzje i faktyczne motywacje są informacją, która pozwala odkrywać korzenie grzechu, poznawać jego naturę i źródło. To doświadczenie rodzi potrzebę poszukiwania skutecznych narzędzi do podejmowania walki duchowej oraz skłania do podejmowania decyzji wiary i nawrócenia, by poznawać i chodzić drogami Bożymi²⁵.

Przez takie etapy formowania do świętości wspólnota Przyjaciele Oblubieńca pragnie przeprowadzać swoich członków. Zawarte w podręcznikach tematy następujących po sobie etapów formacji dają narzędzia, które odpowiadają na potrzeby rodzące się w sercach uczestników podczas trwania formacji. W ten sposób członkowie zrzeszeni w omawianej wspólnocie mogą wzrastać w świętości, tworząc i pogłębiając komunie z Bogiem oraz Ludem Bożym, którego są częścią.

Kolejnym kryterium eklezjalności w omawianej grupie jest jedność w wyznawaniu wiary katolickiej. Do trwania i urzeczywistniania komunii konieczne jest wzrastanie w świętości, a jest to możliwe jedynie wtedy, gdy przekazywany jest ten sam, niezachwiany przedmiot wiary. Stąd konieczne jest, aby program formacyjny był rzeczywiście katolicki, tzn. zakorzeniony w Tradycji Kościoła i wierny depozytowi wiary. Papież Jan Paweł II we wspomnianej adhortacji słusznie zauważa, że tylko przekazywanie pełnej oraz zgodnej z Urzędem Nauczycielskim Kościoła prawdy o Chrystusie, Kościele i człowieku strzeże jedności wspólnoty będącej częścią Kościoła katolickiego²⁶.

Badając wspólnotę Przyjaciele Oblubieńca pod kątem tego wymagania, warto zwrócić uwagę na to, iż w *Statucie* mówi ona o sobie jako o wspólnocie, która

[...] pragnie posługiwać się wszystkimi możliwymi sposobami, dlatego jak ewangeliczny dobry gospodarz sięga do bogactwa Tradycji Kościoła oraz jest otwarta na to, by z nowym zapalem, nowymi metodami i środkami wyrazu wprowadzać w życie to, co Duch Święty objawia Kościołowi²⁷.

Wspólnota realizuje w ten sposób zaproszenie ostatnich papieży do nowej ewangelizacji, która, jak pisze Jan Paweł II, nie polega na głoszeniu „nowej Ewangelii”, której źródłem byłby sam człowiek, kultura czy rozumienie potrzeb człowieka, ale na głoszeniu Ewangelii z nową gorliwością, nowymi metodami, stosując nowe środki wyrazu²⁸.

Wszystkie materiały formacyjne są sprawdzane przez cenzorów Kościoła katolickiego i wydawane za zgodą prowincjała Stowarzyszenia Apostolstwa Katolic-

²⁵ Takie cele do zrealizowania zakładają kolejne podręczniki formacyjne: *Szkoła życia we wspólnocie; Szkoła walki duchowej; Dwie drogi*. Materiały formacyjne do modlitwy indywidualnej członków wspólnoty zawarte są w podręcznikach formacyjnych.

²⁶ ChL, nr 30; zob. J. Ratzinger – Benedykt XVI, *Nowe porywy Ducha...*, dz. cyt., s. 48.

²⁷ Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty...*, dz. cyt., s. 16.

²⁸ Jan Paweł II, *Veritatis splendor. Encyklika o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła*, nr 106.

kiego. Autorzy zadbali o to, aby każdy, kto korzysta z materiałów formacyjnych, miał pewność, że są one zgodne z nauczaniem Kościoła. Ponadto w materiałach uczestnik spotka się z tekstami zaczerpniętymi z Pisma Świętego, *Katechizmu Kościoła Katolickiego*, innych dokumentów Kościoła oraz dzieł pozostawionych przez świętych Kościoła katolickiego. W obowiązkowych materiałach formacyjnych członkowie wspólnoty znajdują rozważania pomagające w nauczaniu się głębokiej modlitwy chrześcijańskiej, uwielbienia, modlitwy słowem Bożym, adoracji oraz świadomego przeżywania Eucharystii.

W czasie formacji członkowie wspólnoty wchodzą w praktykę pogłębionego rachunku sumienia oraz poznają zasady walki duchowej. Wtedy też szczególnie zapoznają się z szeregiem świętych, których mogą prosić o pomoc w codziennym trudzie: Najświętszą Maryją Panną – Niepokalaną Matką Słowa, św. Piotrem – przykładem pracy nad sobą, własnymi patronami chrztu i bierzmowania, św. Ignacym Loyolą dającym praktyczne wskazówki, św. Michałem Archaniołem, św. Pawłem, św. Marią od Jezusa Ukrzyżowanego, św. Benedyktem, św. Jerzym i św. Janem Chrzcicielem. Są to kolejne tygodnie modlitwy rozważaniami biblijnymi. Takie wprowadzenie w tematykę walki duchowej daje narzędzia do rozeznawania, podejmowania świadomych wyborów i zwyciężania w codziennie toczonych bojach.

Rozważania biblijne zostały przygotowane w oparciu o doświadczenie Kościoła zdobywane i rozeznawane przez wieki, które pozwoliło wypracować narzędzia pomagające w osiągnięciu duchowych wyżyn²⁹. Formacja we wspólnocie Przyjaciele Oblubieńca przeżywana w takiej dynamice pogłębia to, co często jest obecne w świadomości ochrzczonych przez wyuczenie, natomiast z różnych przyczyn nie zostało zinterioryzowane. W formacji można również znaleźć podręczniki: *7 grzechów głównych*³⁰, *Dwie drogi*³¹ oraz *Maryja – Ikona Kościoła*³².

Ostatnim, trzecim elementem kryterium wynikającym z eklezjologii komunii jest, jak podaje adhortacja, świadectwo trwałej i autentycznej komunii z tym, który jest widzialnym znakiem jedności Kościoła powszechnego – papieżem, oraz partykularnego – biskupem³³. Jak mawiał św. Ambroży: „Ubi Petrus, ibi Ecclesiae”.

²⁹ *Szkoła walki duchowej*, red. M. Zborowski, Ząbki 2017, s. 5-8.

³⁰ Celem tej części formacji jest doprowadzenie człowieka do odnowienia relacji z Bogiem poprzez podjęcie kolejnych decyzji nawrócenia. Formujący się odkrywa, jakie są przyczyny poszczególnych grzechów głównych i w jaki sposób im przeciwdziałać, wykorzystując ignacjańską zasadę *contra agere*.

³¹ Jest to podręcznik w całości oparty o Dekalog. Ta część formacji pogłębia rozumienie 10 przykazań Bożych i pozwala odkrywać je jako pomoc w codziennym chrześcijańskim, szczęśliwym życiu.

³² Ten podręcznik formacyjny przybliża prawdę wyrażoną łacińską sentencją „Ecclesia Mater, Mater Ecclesiae”. Przez kolejne tygodnie formujący się rozważają osobę Maryi w dziele zbawienia przyniesionego przez Chrystusa, odkrywając Maryję Dziewicę, Oblubienicę i Matkę jako Ikonę Kościoła oraz jego szczególną Orędowniczkę. Dla formujących się to wyjątkowy moment zgłębiania duchowości maryjnej.

³³ ChL, nr 30; zob. J. Ratzinger – Benedykt XVI, *Nowe porywy Ducha...*, dz. cyt., s. 48.

Pasterz w osobie papieża, biskupa i wyższego przełożonego zakonnego stoi na straży jedności powierzonej mu wspólnoty. Dlatego zrzeszenia katolickie pozostają kościelne wtedy, gdy mają odniesienie do hierarchii i stają przed swoim pasterzem z synowskim szacunkiem i oddaniem. Ta cecha urealnia się szczególnie w przyjmowaniu nauczania pasterza i jego zaleceń. Zrzeszenia katolików świeckich najczęściej powstają przy parafiach. Osobą troszczącą się o komunię jest więc kapłan jako ten, który reprezentuje hierarchię i przez swoją posługę łączy wspólnoty z całym Kościołem hierarchicznym³⁴.

Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, aby nadal rozwijać się w dobrym kierunku, pozostając do dyspozycji Kościoła, rozeznała pragnienie i konieczność uzyskania aprobaty przełożonych kościelnych. W 2020 r. został sporządzony, wielokrotnie już wspomniany, *Statut wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca ad experimentum 2020-2025*, który jest próbą prawnego przedstawienia charyzmatu i misji wspólnoty. Jak zauważył przełożony prowincjalny Prowincji Chrystusa Króla Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego (Pallotynów) ks. Zenon Hanas SAC, wspomniany *Statut* wspólnoty jest „[...] łącznikiem Wspólnoty z całą społecznością Kościoła Powszechnego”³⁵. Od czasu uznania *Statutu* za zgodny z prawem kanonicznym, dyscypliną kościelną i doktryną Kościoła katolickiego, jest on przedstawiany wszystkim ordynariuszom diecezji, na terenie których powstały lub są zakładane kolejne wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca. Jest to oficjalne spotkanie połączone z prośbą o zgodę na działanie wspólnoty w Kościele lokalnym oraz o mianowanie asystenta diecezjalnego dla niej.

Dla bezpiecznego rozwoju wspólnota jest zakładana i formuje się pod opieką pasterza wspólnoty. Jest nim kapłan delegowany przez proboszcza parafii, rektora kościoła lub przełożonego zakonu, przy których działa wspólnota lokalna. Do jego zadań należy uczestnictwo w spotkaniach oraz czuwanie nad prawidłowym duchowym wzrostem formujących się. Pasterz jest zaproszony do duchowego towarzyszenia wspólnocie z uszanowaniem jej formacji, charyzmatu i misji. Ponadto kapłan pełniący tę funkcję jest dążącym do jedności mediatorem w wypadku pojawienia się sporów między członkami. Jego zadaniem jest również czuwanie nad eklezjalnością wspólnoty. W momencie pojawienia się wątpliwości dotyczących jej funkcjonowania, ortodoksji podczas nauczania czy innych trudności mogących zagrozić eklezjalności, zadaniem pasterza wspólnoty jest rozmowa z moderatorem regionalnym w celu omówienia problemu i podjęcia decyzji prowadzącej do jego rozstrzygnięcia³⁶.

Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca wyraża komunię z pasterzami również poprzez wsłuchiwanie się w zalecenia duszpasterskie. Każdego roku wydawany jest dodatkowy „okazjonalny” podręcznik formacyjny. Wspólnoty pozostające w ko-

³⁴ J. Kułaczkowski, *Kryteria eklezjalności zrzeszeń religijnych*, art. cyt., s. 157.

³⁵ Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty...*, dz. cyt., s. 10-11.

³⁶ Tamże, s. 32.

munii z Kościołem chcą w posłuszeństwie formować się tym, co Kościół w danym czasie uznał za ważne.

3.2. REALIZACJA KRYTERIÓW WYNIKAJĄCYCH Z MISYJNEJ NATURY KOŚCIOŁA WE WSPÓLNOTCIE PRZYJACIELE OBLUBIEŃCA

Z natury Kościoła można wyprowadzić jego istotne cechy, ale także jego powołanie. Misja Kościoła jest ściśle związane z ideą komunii i z niej bierze początek. Wierni przez chrzest zostali włączeni w Mistyczne Ciało Chrystusa, stając się uczestnikami Jego potrójnego posłannictwa. Na mocy tego przywileju, zgodnie ze swoim powołaniem, mają do spełnienia zadanie w Kościele i w świecie³⁷. Dlatego też kolejne kryteria wynikają z misyjnej natury Kościoła.

Pierwszym takim kryterium jest zgodność działania z apostołskim celem Kościoła. Zakłada ono udział w ewangelizacji oraz zaangażowanie w apostołstwo społeczne i środowiskowe zgodne z katolickim nauczaniem społecznym. Działanie wspólnoty na rzecz uświęcania innych oraz kształtowanie sumień bliźnich w duchu Ewangelii jest zadaniem właściwym zrzeszeń katolickich. Od jego realizacji zależy wypełnianie powołania szczególnie przez osoby świeckie. Laikat żyjący w świecie ma szczególną możliwość przemieniania porządku doczesnego przez ewangelizację społeczeństw i środowisk, w których żyje³⁸.

Do tej kwestii odnoszą się kolejne punkty „celu i wizji wspólnoty”, jakie wyznacza jej *Statut*. Członkowie wspólnoty od początku ewangelizacji i formacji wzrastają do odkrywania swojego powołania realizowanego w wypełnianiu potrójnej misji Chrystusa w świecie. Wspólnota uważa ten cel za podstawowy. Wszystkie działania formacyjne, praktyka życia braterskiego czy struktury organizacyjne są ukierunkowane na to, aby członkowie wzrastali w dojrzałości chrześcijańskiej i głosili Ewangelię zgodnie z miejscem realizacji swojego powołania³⁹.

Z tak wyznaczonej wizji i celów wyrasta cały proces formacyjny. Każdy kolejny podręcznik formacyjny zawiera akcenty formujące apostoła. Wspomniany proces ewangelizacji i formowania ucznia-misjonarza oraz kolejne etapy wymagające formacji są ukierunkowane na to, aby członkowie odkrywali powołanie do różnych form ewangelizacji.

Sama nazwa: Przyjaciele Oblubieńca wskazuje na cel formacji, tzn. na formowanie w członkach postawy przyjaciela Oblubieńca – Jana Chrzyciela. Taki tytuł nosi jeden z ostatnich podręczników formacyjnych kończący formację podstawową. Jej ostatni etap zakłada trzy cele. Po pierwsze, formowani mają odkryć wraz z Janem Chrzycielem własną tożsamość przyjaciela Oblubieńca. Po drugie, członkowie wspólnoty prowadzeni są do odnalezienia swojego miejsca w Kościele

³⁷ Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium* [w:] *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekrety, deklaracje. Tekst łacińsko-polski*, red. M. Przybył, Poznań 2008, nr 31.

³⁸ ChL, nr 30; zob. J. Ratzinger – Benedykt XVI, *Nowe porywy Ducha...*, dz. cyt., s. 49.

³⁹ Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty...*, dz. cyt., s. 16.

i wspólnocie, poznając strategię ewangelizacji oraz przyjmując misję świadka. Po trzecie, świadkowie mają stawać się jak Jezus Oblubieniec mający serce posłuszne, ubogie, czyste i zawsze zjednoczone z Ojcem⁴⁰.

Drugim kryterium wynikającym z misyjnej natury Kościoła jest zaangażowana obecność wspólnoty w ludzkiej społeczności, będąca służbą na rzecz pełnej godności człowieka⁴¹. Wierzący, który doświadcza wspólnoty Kościoła, a przez nią odkrywa swoją godność, jest pociągany do tego, aby ukazywać drugiemu człowiekowi niezbywalną wartość, którą posiada jako osoba. Ożywianie i odnowa porządku doczesnego w duchu wartości chrześcijańskich potrzebuje, omówionej wcześniej, postawy świadka. „Świat” jest szczególnym miejscem posługi i zaangażowania wiernych świeckich ze względu na to, iż jest ich „naturalnym środowiskiem życia”. Stąd członkowie wspólnoty, przygotowywani przez ewangelizację, formację, modlitwę słowem Bożym i wcielanie go w życie, są posłani do świata. Ich misja ma być przepełniona duchem jedności, zaufania, prawdy, miłości i radości z głoszenia Ewangelii oraz duchem pokory i służby. Adresatem misji jest każdy człowiek zagrożony w biedzie duchowej, moralnej lub materialnej⁴². Misja apostołska może być wypełniana zarówno w formie służby w małżeństwie i rodzinie, jak i poprzez udział w życiu politycznym, a także przez udział w sektorze społeczno-gospodarczym oraz ekologii i kulturze⁴³.

Członkowie wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca od samego początku formacji są uwrażliwiani na potrzebę postawy otwartości względem otaczających ich ludzi. Już w czasie „szkoły modlitwy osobistej”, podczas omawiania *Modlitwy Pańskiej* jednym z celów szczegółowych jest wychowywanie do postawy wrażliwości na potrzeby innych oraz przebaczenia. Wspólnota wołająca do Boga „Ojcze” jest wspólnotą jednoczących się wokół Ojca braci i siostr. Naturalnym owocem usłyszenia i przyjęcia prawdy o powszechnym braterstwie jest skoncentrowanie się na sobie nawzajem. Uczestnik spotkań będzie więc pociągany słowem Bożym do zauważania innych i wspierania tych, którzy na różny sposób wyrażają swoje potrzeby, zarówno materialne, jak i duchowe⁴⁴.

Tak rozpoczęty proces formacji jest następnie uzupełniany. Uczestnicy poznają wspólnotę (szeroko rozumianą) jako miejsce służby, która daje przestrzeń do odkrycia ludzkich, indywidualnych potrzeb, jak i własnego obdarowania. Dobra materialne i czas, którymi dysponuje formujący się, są ukazane jako środki, a nie cele same w sobie. Natomiast praktyka spełniania uczynków miłosierdzia, ofiarowania dziesięciny staje się formą mającą odbudowywać Boży porządek w indywidualistycznym i materialistycznym świecie. Formujący się odkrywają znaczenie i konieczne do spełnienia zasady chrześcijańskiej służby. Tak ujęty proces formacji

⁴⁰ A.M. Kolberg, *Jan Chrzyciel – Przyjaciel Oblubieńca*, Ząbki 2015, s. 9-12.

⁴¹ ChL, nr 30; zob. J. Ratzinger – Benedykt XVI, *Nowe porywy Ducha...*, dz. cyt., s. 49.

⁴² J. Kułaczkowski, *Kryteria eklezjalności zrzeseń religijnych*, art. cyt., s. 158.

⁴³ W. Przygoda, *Apostolstwo świeckich*, art. cyt., s. 75.

⁴⁴ A. Golba, P. Spyra, *Szkoła modlitwy osobistej*, dz. cyt., s. 156.

zabezpiecza członków przed oderwaniem od wartości chrześcijańskich. Mogłoby się tak stać, gdyby pomagający uczynił potrzebującego np. środkiem do zaspokojenia własnych potrzeb bycia docenionym czy zauważonym⁴⁵.

Oprócz formacji do służby człowiekowi w aspekcie materialnym, członkowie wspólnoty prowadzeni są także do dowartościowania aspektu duchowego służby. W dalszym ciągu formacji, przez kolejne pięć dni rozważań odkrywają i uczą się praktyki upomnienia braterskiego, udzielania porad i pouczeń, modlitwy wsta-wienniczej, pocieszania oraz prawdziwie chrześcijańskiej reakcji na napotkana krzywdę i niesprawiedliwość⁴⁶.

ZAKOŃCZENIE

Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca od 11 lat rozwija i uzupełnia swoją formację podstawową, wydając kolejne podręczniki. Spoglądając na eklezjalność wspólnoty, można dostrzec także pewne braki. Wydaje się, że za mało miejsca poświęcono wprost sakramentom świętym. Przygotowanie podręcznika poświęconego tylko temu zagadnieniu, który przekazywałby wiedzę z dziedziny sakramentologii oraz zawierał wskazówki co do przeżywania sakramentów oraz ukazywał ich znaczenie, mogłoby pogłębić i rozbudzić pragnienie głębszego w nich uczestnictwa. Byłaby to także nieoceniona pomoc dla chrześcijańskich rodziców oraz innych osób wspomagających przygotowanie dzieci i młodzież do przyjmowania sakramentów inicjacji.

Jeżeli wspólnota jest inicjatywą zraszającą wszystkie stany Kościoła, warto byłoby pomyśleć o formacji obejmującej poszczególne powołania do konkretnych form życia chrześcijańskiego: do życia konsekrowanym, kapłaństwa i życia świeckich w małżeństwie, rodzicielstwa, samotności czy wdowieństwa. Etap formacji zakładający modlitewne zagłębienie się w tę tematykę mógłby prowadzić do ponownego rozpalenia wybranego powołania, odkrycia swojej tożsamości oraz rozbudzenia chęci do zaangażowania się w działalność powołaniową.

Niniejszy artykuł miał na celu zbadanie eklezjalności wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca w oparciu o wydane materiały formacyjne oraz założenia i cele zawarte w jej *Statucie*. Mimo braków zauważonych w stale rozwijającej się wspólnocie wydaje się, że badana grupa w bardzo dobry sposób wypełnia kryteria eklezjalności zaproponowane w dokumentach Kościoła. Jeżeli będzie prowadzona przez odpowiedzialnych, dojrzałych osobowościowo i dojrzałych w wierze pasterzy oraz liderów, będzie dobrym środowiskiem wzrostu w wierze katolickiej.

⁴⁵ A. Golba, *Szkola życia we wspólnocie*, Ząbki 2020, s. 81-92.

⁴⁶ Tamże, s. 119-131.

BIBLIOGRAFIA:

- Adamowicz E., Burdar A, Gągała M., *Dwie drogi*, Ząbki 2018.
- Chmielewski M., *Kryteria eklezjalności współczesnych zrzeżeń chrześcijańskich* [w:] *Maryja i Kościół*, red. J. Miczyński, Lublin 2018, s. 141-157.
- Drożdż B., *Zrzeszenia religijne miejscem urzeczywistniania się Kościoła* [w:] *Teologia pastoralna fundamentalna*, t. 1, red. R. Kamiński, Lublin 2000, s. 159-172.
- Fundacja Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca, *Statut wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca ad experimentum 2020-2025*, Warszawa 2020.
- Golba A., Spyra P., *Szkoła modlitwy osobistej*, Ząbki 2021.
- Golba A., *Szkoła życia we wspólnotcie*, Ząbki 2020.
- Jan Paweł II, *Christifideles laici. Posynodalna adhortacja apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II*, Wrocław 1999.
- Jan Paweł II, *Pastores dabo vobis. Posynodalna adhortacja apostolska do biskupów, do duchowieństwa i do wiernych o formacji kapłanów we współczesnym świecie*, Wrocław 1995.
- Jan Paweł II, *Veritatis splendor. Encyklika o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła*, Wrocław 2021.
- Kolberg A.M., *Jan Chrzciciel – Przyjaciel Oblubieńca*, Ząbki 2015.
- Kolberg A.M., *Maryja – Ikona Kościoła*, Ząbki 2014.
- Kralka K, Zborowski M., *Seminarium uzdrowienia wewnętrznego*, Ząbki 2014
- Kralka K., *7 grzechów głównych*, Ząbki 2017.
- Kułaczkowski J., *Kryteria eklezjalności zrzeżeń religijnych*, „*Studia Elbląskie*” 9 (2008), s. 153-162.
- Łaszczyk M., *Zagrożenia i szanse rozwoju stowarzyszeń i ruchów religijnych w Kościele*, „*Roczniki Teologiczne*” 1991-1992, z. 6, s. 243-255.
- Messori V., *Raport o stanie wiary*, tłum. Z. Oryszyn, Marki 2005.
- Miczyński J.K., *Odmłodzenie communio Kościoła przez dary Ducha*, „*Roczniki Teologiczne*” 2018, z. 5, s. 23-36.
- Przygoda W., *Apostolstwo świeckich* [w:] *Leksykon teologii pastoralnej*, red. R. Kamiński, W. Przygoda, M. Fiałkowski, Lublin 2006, s. 70-76.
- Ratzinger J. – Benedykt XVI, *Nowe porywy Ducha. Ruchy odnowy w Kościele*, Kielce 2006.
- Seminarium Odnowy Wiary*, red. M. Zborowski, Ząbki 2017.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Kościele Lumen gentium* [w:] *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekryty, deklaracje. Tekst łacińsko-polski*, red. M. Przybył, Poznań 2008, s.144-255.
- Studium Ewangelii św. Marka*, red. M. Zborowski, Ząbki 2017.
- Szkoła człowieczeństwa*, red. A. Golba, Ząbki 2018.
- Szkoła modlitwy*, red. K. Kralka, M. Zborowski, Ząbki 2017.

- Szkoła relacji*, red. A. Golba, Ząbki 2019.
- Szkoła walki duchowej*, red. M. Zborowski, Ząbki 2017.
- Śmigiel W., *Eklezjalność zrzeżeń religijnych*, Pelplin 2015.
- V Ogólna Konferencja Episkopatów Ameryki Łacińskiej i Karaibów, *Aparecida, dokument końcowy: Jesteśmy uczniami i misjonarzami Jezusa Chrystusa, aby nasze narody miały w Nim życie*, tłum. K. Zabawa, K. Łukoszczyk, Gubin 2014.
- Wspólnota Przyjaciele Oblubieńca: *struktura*, <<https://przyjacieleoblubienca.pl/struktura>> [dostęp: 3.06.2022].
- Żaba Ł., *Sesja formacyjna. Historia powstania Wspólnoty Przyjaciele Oblubieńca*, <<https://www.youtube.com/watch?v=SMCrzllCdA&t=110s>> [dostęp: 3.06.2022].

THE ECCLESIALITY OF THE COMMUNITY OF THE FRIENDS OF THE BRIDEGROOM

Abstract

The period following the Second Vatican Council has been a time of intense growth of new, spontaneous associations in the Church, as well as of bolder lay activity. This situation has its positive and negative consequences. On the one hand it offers greater opportunities for evangelisation and growth, while on the other it generates many doubts about the ecclesiality of the new communities and the safety of the people who form them. The exhortation *Christifideles laici* was written as a response to these questions and difficulties. The criteria of ecclesiality contained in the exhortation provide tools for understanding and studying the new signs of the times. This article briefly outlines the problem of associations in the Church and presents the profile of a young, thriving community, the Friends of the Bridegroom, founded in 2010. Next, on the basis of the criteria of ecclesiality contained in the exhortation, as well as the formation materials and the statutes of the community of the Friends of the Bridegroom, the author carries out a study, seeking to answer the following questions: to what extent does the community meet the criteria of ecclesiality and what are the prospects for its development, so that it can better fulfil its purpose?

Keywords: religious associations, Friends of the Bridegroom community, ecclesiality of communities, criteria of ecclesiality, Exhortation *Christifideles laici*, ecclesiology of communion, missionary nature of the Church.